

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА БІОЕТИКИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА
НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ, ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПСИХОСІНЕРГЕТИКИ ТА АЛЬФОЛОГІЇ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ТА ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

***ЛЮДИНА ЯК ЦІЛІСНІСТЬ:
соціально-гуманітарний
та природничо-науковий полілог***

20 травня 2021 р.
м. Одеса, Україна

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА БІОЕТИКИ
ПСИХОЛОГІЧНА СЛУЖБА
НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧИЙ КОМПЛЕКС ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ, ІНФОРМАТИЗАЦІЇ ТА БЕЗПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ

МІЖНАРОДНА АКАДЕМІЯ ПСИХОСІНЕРГЕТИКИ ТА АЛЬФОЛОГІЇ

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ТА ПСИХОЛОГІЇ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

МАТЕРІАЛИ ІV МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

***ЛЮДИНА ЯК ЦІЛІСНІСТЬ:
соціально-гуманітарний
та природничо-науковий полілог***

**20 травня 2021 р.
м. Одеса, Україна**

*Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Одеського національного медичного університету
(протокол № 12 від 25 червня 2021 р.)*

Редакційна колегія:

Доннікова І.А. - доктор філософських наук, доцент, завідувачка кафедри філософії Національного університету «Одеська морська академія»;

Кривцова Н.В. - кандидат психологічних наук, генеральний директор ТОВ МАПА керівник Психологічної служби та провідний спеціаліст Навчально-виробничого комплексу інноваційних технологій навчання, інформатизації та безперервної освіти Одеського національного медичного університету;

Ляшенко Д.М. – кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та біоетики Одеського національного медичного університету;

Медянова О.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри філософії та біоетики Одеського національного медичного університету;

Терзі О.О. – кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри філософії та біоетики Одеського національного медичного університету.

Відповідальний редактор:

Ханжи В.Б. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та біоетики Одеського національного медичного університету.

Рецензенти:

Райхерт К.В. - кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії Одеського національного університету імені І.І. Мечникова;

Родіна Н.В. - доктор психологічних наук, професор, завідувачка кафедри диференціальної і спеціальної психології Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Л 937 Людина як цілісність: соціально-гуманітарний та природничо-науковий полілог : Збірник матеріалів IV Міжнародної наукової конференції (20 травня 2021 р., м. Одеса) / Одеськ. нац. мед. ун-т, каф. філософії та біоетики , психологічна служба, НВК ІТНІБО; Міжнародна академія психосінергетики та альфології та ін. ; ред. кол. : В. Б. Ханжи (відп. ред.) та ін. – Одеса, 2021. – 249 с.

У збірнику матеріалів запропоновано міждисциплінарний погляд на актуальні проблеми буття людини. Представлено результати осмислення людини як цілісності через співставлення філософських, соціально-гуманітарних і природничо-наукових підходів. Для дослідників питань людського існування та самовдосконалення.

Матеріали опубліковані в авторській редакції.

Редакційна колегія не завжди поділяє позиції авторів. За точність та достовірність викладеного матеріалу всю відповідальність несуть автори.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	7
АНТРОПОЛОГІЧНИЙ ВИМІР СУЧАСНОГО ЗНАННЯ	
<i>Пунченко О.П.</i>	
ЗДРАВООХРАНЕНИЕ В СИСТЕМЕ ГЛОБАЛЬНЫХ ПРОБЛЕМ ЧЕЛОВЕЧЕСТВА.....	10
<i>Куценко В.Ю.</i>	
К НЕКЛАССИЧЕСКОМУ ПОНИМАНИЮ АСКЕТИКИ.....	23
<i>Петрушенко В.Л.</i>	
ЦЕЛОСТНОСТЬ ЧЕЛОВЕКА: В ЧЕМ И КАК ОНА ПРОЯВЛЯЕТСЯ?.....	29
<i>Райхерт К.В.</i>	
ЩОДО ЛОГІЧНОГО МЕХАНІЗМУ «ВИЯВЛЕННЯ НЕВІДПОВІДНОСТІ – РОЗВ’ЯЗАННЯ НЕВІДПОВІДНОСТІ».....	33
<i>Ханжи В.Б.</i>	
«ВРЕМЯ-СОЗНАНИЕ» Э. ГУССЕРЛЯ И КОНЦЕПЦИЯ АНТРОПНОГО ВРЕМЕНИ.....	38
ФІЛОСОФСЬКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ТА ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ ТА ПСИХОЛОГІЇ	
<i>Водопьянов П.А., Крисаченко В.С.</i>	
ЭВОЛЮЦИОННАЯ ИНТЕРПРЕТАЦИЯ ПАНДЕМИЧЕСКИХ БОЛЕЗНЕЙ.....	47
<i>Артемов А.В., Бурячковский Э.С.</i>	
РАЗУМ И ИСКУССТВЕННЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ: ДВА ПРИНЦИПА ОРГАНИЗАЦИИ.....	59
<i>Грида Т.В., Пашенко А.В., Тихомірова Ф.А.</i>	
ЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЛІКАРНЯНОЇ КЛОУНАДИ.....	64
<i>Голубович І.В., Рахім Амір Хуссейн</i>	
РЕАКТУАЛІЗАЦІЯ ПРОЕКТУ «ДУХОВНОЇ МЕДИЦИНИ» АБУ БАКРА АР-РАЗІ: ЕТИКО-АНТРОПОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....	69
<i>Перевязко Л.П.</i>	
ЭМОЦИОНАЛЬНО-КОГНИТИВНАЯ ОЦЕНКА СНОВИДЕНИЙ СОВРЕМЕННОЙ ЛИЧНОСТИ.....	73
<i>Петрушенко О.П.</i>	
ТІЛЕСНІСТЬ У КОНТЕКСТІ ПРИВАТНОСТІ ЛЮДИНИ.....	76

Терзі О.О.

ЕТИКО-ПРАВОВЕ ВИЗНАЧЕННЯ ЕВТАНАЗІЇ.....80

ПРОБЛЕМА ЦІЛОГО І ЦІЛІСНОСТІ У СФЕРАХ ФІЛОСОФІЇ, НАУКИ, РЕЛІГІЇ ТА МИСТЕЦТВА

Медянова Е.В.

ВОПРОС ЦЕЛОСТНОСТИ ЧЕЛОВЕКА С ПОЗИЦИИ
ПСИХОГЕНЕАЛОГИИ, СИСТЕМНО-СЕМЕЙНЫХ РАССТАНОВОК
И РЕГРЕССИВНОГО ГИПНОЗА.....83

Бурак П.М.

КОЭВОЛЮЦИОННЫЙ ПОДХОД В ФОРМИРОВАНИИ
ГУМАНИСТИЧЕСКОЙ ЦЕЛОСТНОСТИ ЛИЧНОСТИ.....97

Васильєва І.В., Шевченко С.Л.

ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА ХРИСТОЛОГІЯ І АНТРОПОЛОГІЯ М. БЕРДЯЄВА: СВЯТІСТЬ
ТА ГЕНІАЛЬНІСТЬ В ПОСТСЕКУЛЯРНУ ДОБУ 103

Вергелес К.М., Школьнікова Т.Ю.

ПРОБЛЕМА ЛЮДИНИ У ТВОРЧОМУ ДОРОБКУ В. СОЛОВ'ЙОВА:
ФІЛОСОФСЬКО-РЕЛІГІЄЗНАВЧИЙ АСПЕКТ 110

ТЕМПОРАЛЬНО-ІСТОРИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЛЮДСЬКОГО ІСНУВАННЯ І ДІЯЛЬНОСТІ

Кулачинський М.М., Сікорська О.О.

САЛЕРНСЬКА МЕДИЧНА ШКОЛА ТА ЇЇ РОЗКВІТ В ДОБУ
СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ.....115

Спасков А.Н.

ТЕМПОРАЛЬНАЯ ЦЕЛОСТНОСТЬ В КВАНТОВОЙ ОНТОЛОГИИ
СОЗНАНИЯ.....128

СУСПІЛЬНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОМАТИЧНІ СКЛАДОВІ ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Бова А.А.

СТРАХ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ПЕРЕД ЕПІДЕМІЄЮ COVID-19.....135

Волкова О.О.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ПІДХОДІВ ДО ПОДОЛАННЯ
СТРЕСУ В ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МОРЯКІВ.....156

Ворнікова Л.К.

СОЦІАЛЬНІ, ПСИХОЛОГІЧНІ ТА СОМАТИЧНІ СКЛАДОВІ ЗДОРОВ'Я
ЖІНОК ЗРІЛОГО ВІКУ В ПЕРІОД ВІКОВИХ ЗМІН.....174

Родіна Н.В.

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ШКОЛИ СИСТЕМНОГО МОДЕЛЮВАННЯ
ПСИХОЛОГІЧНИХ ФЕНОМЕНІВ У ДОСЛІДЖЕННЯХ
ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ.....177

Родина Н.В., Фокин А.С.

ИССЛЕДОВАНИЕ КОПИНГ-ПОВЕДЕНИЯ КАК СОСТАВЛЯЮЩЕЙ
ПСИХОЛОГИЧЕСКОГО ЗДОРОВЬЯ ЛИЧНОСТИ.....183

Шевчук О.М., Мельник Б.І.

СУЧАСНА ЛЮДИНА В СИТУАЦІЇ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ:
ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ.....190

ІНДИВІДУАЛЬНЕ І ТИПОВЕ В ДОСЛІДЖЕННІ ПСИХОЛОГІЧНОГО ТА СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

Єрмакова А.С.

КОМУНІКАТИВНІ СКЛАДОВІ СЕКСУАЛЬНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ
ОСОБИСТОСТІ.....194

Чернявська Т.П.

СЕКСУАЛЬНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ: ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ
ДО КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ ФЕНОМЕНА.....197

ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, РЕСУРСИ І РЕЗЕРВИ САМОДІЙСНЕННЯ ОСВІЧЕНОЇ ЛЮДИНИ

Кривцова Н.В.

СТВОРЮЮЧИ СТИВОРЮЮЧІ СИЛИ СТИВОРЮВАЛЬНОГО ЗНАННЯ
ОСОБИСТОСТІ ДОСЛІДНИКА НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ,
ЯКА САМОДІЙСНЮЄТЬСЯ.....201

Павлова О.С.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНЕ ЗДОРОВ'Я ОСОБИСТОСТІ В ЕПОХУ
ТРАНСФЕСІОНАЛІЗМУ.....210

**ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗЯХ ОСВІТИ,
МИСТЕЦТВА ТА ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я**

Olga V. Buchko

ACADEMIC WORKFORCE COMPETENCIES AND MUSIC EXPERIENCES:
IS THERE A CONNECTION?.....214

Гладир Я.С.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ДОПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ІНОЗЕМНИХ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В КРИВОРІЗЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ.....225

Марічерда В.Г., Борщ В.І.

СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДАМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ
ОСВІТИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ 229

**КРУГЛИЙ СТІЛ «ПРОБЛЕМА ХАОТИЗАЦІЇ, САМООРГАНІЗАЦІЇ,
ДИСИПАТИВНОСТІ - СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ І
ПСИХОСИНЕРГЕТИЧНИЙ КОНТЕКСТ»
(ХІХ ПРИГОЖИНСЬКІ ЧИТАННЯ, ВЕСНЯНЕ ЗАСІДАННЯ)**

Ершова-Бабенко І.В.

ПРОБЛЕМА ЕДИНСТВА ЧЕЛОВЕКА В ФИЛОСОФИИ И НАУКЕ.....231

Козобродова Д.М.

КОМПЛЕКСНОЕ ИССЛЕДОВАНИЕ ПОНЯТИЯ И ЯВЛЕНИЯ
САМООРГАНИЗАЦИИ В СОЦИО-ГУМАНИТАРНОЙ СФЕРЕ.
КОНЕЦ ХХ - НАЧАЛО ХХІ СТОЛЕТИЯ
(УКРАИНСКАЯ СИНЕРГЕТИЧЕСКАЯ ШКОЛА).....237

Селіверстова Г.С.

ПРОБЛЕМА ХАОТИЗАЦІЇ ПСИХОМІРНОСТІ СОЦІАЛЬНОЇ
РЕАЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ПСИХОСИНЕРГЕТИКИ.....241

СПИСОК АВТОРІВ.....244

ОСОБИСТІСНО-ПРОФЕСІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ, РЕСУРСИ І РЕЗЕРВИ САМОЗДІЙСНЕННЯ ОСВІЧЕНОЇ ЛЮДИНИ

СТВОРЮЮЧИ СТИВОРЮЮЧІ СИЛИ СТИВОРЮВАЛЬНОГО ЗНАННЯ ОСОБИСТОСТІ ДОСЛІДНИКА НАУКОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ, ЯКА САМОЗДІЙСНЮЄТЬСЯ*

Кривцова Наталя Вячеславівна

*кандидат психологічних наук, засновник і гендиректор
ТОВ «Міжнародна академія психосінергетики та альфології»;
керівник психологічної служби та провідний фахівець Навчально-виробничого
комплексу інноваційних технологій навчання і безперервної освіти
Одеського національного медичного університету*

Підкреслюючи світоглядний характер криз, що охопили природу і культуру сучасного суспільства, провідними філософами і психологами активно дискутується проблема створювальності сил людини, яка самоздійснюється їх створюючи, в тому числі створюючі сили створювального знання особистості дослідника інформаційних ресурсів.

Українськи філософи та психологи мають безумовні досягнення у вивченні проблеми «створювальності» як людини, так і антропокультурних практик (І.А.Доннікова, І.В.Єршова-Бабенко, Є.М.Іванова, Н.В.Кривцова, Ю.О.Мелков, Г.Я.Міненков, О.С.Павлова, О.П.Пунченко, О.М.Шевчук та ін.). Але слід підкреслити, що не зважаючи на те, що загально визнаним є положення про наявність в особистості створювальних сил, сутнісною характеристикою якої є універсальна потенція складних відкритих систем до саморуху, проблема їх створення не має свого остаточного вирішення.

---

* Положення, представлені в даних тезах, автор розвиватиме в статті, яка буде подана в спецвипуск Міжнародного багатомовного науково-теоретичного видання "ИДЕИ. ФИЛОСОФСКО СПИСАНИЕ"

Аналіз наукових першоджерел показав, що поняття «сили» широко використовують представники майже всіх природничих і гуманітарних наук, але воно і досі не має свого остаточного вирішення, причому кожна наукова дисципліна спирається на своє бачення цього феномена та «свою методологію» досліджень [1,2,3,4]. Тому більш детально розглянемо сутність концепту «створюючи створюючі сили створювального знання», що знаходить свого прояву у кількісно-якісній специфіці сил «створювальності» в залежності від їх відтоків, спрямованості і логіки використання особистістю дослідника наукової інформації, яка самоздійснюється.

Традиційно вважається, що сутність і зміст поняття «сила» є загальноприйнятим в науковому дискурсі, але ретельний аналіз показав, що навіть в англійській мові для пояснення сутності і змісту досліджуваного феномену використовується щонайменше три слова: «power», «strength» та «force». Так, згідно до словнику «Cambridge Academic Content Dictionary. Cambridge University» слово «power» розглядається у таких значеннях як: як авторитет; контроль, а точніше здатність контролювати людей та події, зокрема обсяг контролю, який людина чи група має; як офіційне або законне право щось робити; причому у значенні як дієслова, його визначають (1) у контексті енергії, яка забезпечує певні дії та здатність працювати; (2) діяти з великою силою, а для визначення важливих ознак воно використовується як прикметник, зокрема коли мова йде про людину, організацію чи країну в американській англійській розглядається як обдарованість, здібності, талант і здатність, зокрема виробляти енергію або для позначення енергії як швидкості, з якою вона використовується, в тому числі коли йдеться про швидкість виконання роботи [5]. Причому коли йдеться про еквівалент сили чи здатності робити те, що вимагає певних зусиль, як синонім слова «power» в американській англійській пропонують використовувати слово «strength», яким в діловій англійській позначають джерела чогось, якщо щось відбувається в силу чогось іншого, викликано цим, а також якості, що є у кого-небудь або чогось, що допомагає прогресувати або досягати успіху, причому в загальному

сенсі це слово визначається як ідіома «в силу чогось», як характеристика того, що використовується «в повній силі на максимально можливому рівні здібностей», а також як число або чисельність когось чи чогось як здатність робити те, що вимагає великих фізичних або розумових зусиль, або ступінь, в якій щось сильне або потужне [див.п.п]. Зокрема пропонують використовувати в контексті розгляду сил компанії або економіки, наприклад як сильну сторону компанії, здатність виробляти товари, отримувати прибуток і створювати робочі місця, як період збереження економічної могутності цінності валюти; якості комунікації та систем зв'язків, зокрема якості сигналів; міцності і ймовірності пошкодження або поломки чогось, а також розглядати як можливості «йти від сили до сили», ставати все успішніше з використанням переваг, які вже є (у людини або речі) щоб чогось досягти, зокрема кількості влади або впливу, яким володіє хтось або щось.

Слово «force» як і попередні переклади є багатозначним і також має додаткові переклади, а саме: англійське «force», що запозичено через ст.-франц. «force» (від пізн. лат. «fortia» - «сильні» та «fortis» (форми мн. ч. сер. р.) - «твердий, міцний, потужний») [7], використовується у значенні «сила переконати розум» і «сила, яка здійснюється проти волі чи згоди», фізичний смисл якої (старофранцузькою) засвідчене з 1660-х р. як «силове поле (force field)»; зокрема іменник «force» поряд з фізичної, має визначення «сили впливу», «сил груп чи об'єднання», а також йдеться про групу людей, яка організована та навчена спеціально для виконання певної цілі, причому множинна форма «forces» позначає людину або об'єкт, який «володіє впливом та енергією, потужністю і силою» (наприклад, «the forces of good/evil» – сили добра/зла), а дієслово «force» означає «змусити щось статися або змусити когось зробити щось важке, неприємне чи незвичне, особливо погрожуючи або не пропонуючи можливості вибору», сполучення «in/into force» означає силу законів, норм або систем, що існують і використовуються, сполучення «force an/the issue» означає «вжити заходів, щоб переконатися, що нагальна проблема чи справа вирішуються зараз», а словосполучення «combine/join forces» означає

«працювати з кимось іншим, щоб досягти чогось, чого ви обоє хочете», тобто йдеться про сили об'єднання зусиль; до того ж у науковому використанні «force» – це вплив або міра впливу, що змінює рух (наприклад «the force of gravity» – сила гравітації), у біології «force» позначає стан і штучне контролювання умов [5,6].

Таким чином, узагальнюючи результати аналізу лише трьох англійських слів «power», «strength» та «force» з метою виявлення загального змісту і сутності поняття сили в контексті створювальності людини-творця, можна вже зробити певні висновки: мова йде не стільки про поняття сил, які забезпечують можливість її самоздійснення, скільки про концепт «створення сил створення», зокрема створювальних сил створювального знання особистості дослідника інформаційних ресурсів, кількісно-якісні характеристики яких як емерджентних характеристик різницево-багатовимірної полісутнісної автопоетичної цілісності [3,4].

Отже йдеться про сутнісні сили обізнаної людини-творця, яка самоздійснюється, створюючи умови власної життєдіяльності, що мають різні прояви і джерела, причому ознакою її здатності до свідомої творчої самореалізації в певній сфері професійної діяльності також стає «створювальність», в тому числі знання особистості дослідника інформаційних ресурсів, тому дослідження сутності і змісту досліджуваного феномену також має мати різні виміри розгляду, що також потребує диференціації поняття «сили» і відповідного його позначення. Наприклад, якщо йдеться про сутнісні сили людини як відкритої складної дисипативної системи/середовища, яка здатна до саморуху, про її природню майстерність або здатності щось робити та контролювати це, зокрема можливості самоорганізації особистості дослідника наукової інформації в умовах спеціально організованої інноваційної діяльності, доцільним вважаємо використання концепту «створюючі сили» від англ. «creative power», рос. «создающие силы» (І.В.Єршова-Бабенко, Н.В.Кривцова та ін.) [2,3,4].

Якщо йдеться про створювальність знання (І.А.Доннікова, Н.В.Кривцова та ін.) як сутнісні сили людини-творця, яка сама створює умови самоорганізації, самодетермінації, співпраці і коеволюції з Всесвітом тощо, доцільним для позначення їх чисельності та ступеню, в якій вона сильна або потужна, вважаємо використання поняття сили як «*strength*» (*strenkθ, streŋθ*), що тлумачиться з англійською як сміливість в подоланні труднощів і позитивна якість людини, яка робить її більш ефективною.

Тобто йдеться про міць і природню здатність, здібності, обдарованості, спритність, спроможність, талант, хист та інших «*skills*» перетворення інформації на джерело створювальних сил самоздійснення особистості дослідника інформаційних ресурсів (автор концепту Н.В.Кривцова), які знаходять свого прояву у цілеспрямованої свідомої продуктивної життєдіяльності людини-творця, створювальність якої через усвідомлення особистісної значущості створювального знання стає проявом сил свідомого самостворення, відкриває нові можливості самоактуалізації базових екзистенцій, авто-еко-організації і самотрансценденції, а також зміцнення сил поза вольової активності, підвищення рівнів адекватної потенційності і узгодженості автопоетичної системи-мережі «людина-діяльність», що в певних умовах стають основою особистісно-професійної майстерності і збагачення людиностворювальних науково-освітніх теопрактик (автор концепту Н.В. Кривцова) [3,4].

Слід особливо підкреслити, що не зважаючи на різні виміри походження і прояву феномену створювальності, в розглянутих прикладах йдеться про однаковий тип дослідження розглянутих сил людини-творця («*power*» - «*strength*»): увагу зосереджено на «причинах створювальності» людини. Йдеться про сутнісні сили людини-творця (створюючі і створювальні), яка природньо обдарована та спеціально навчена, володіє впливом та енергією, потужністю і силою створювального знання, що перетворюється на особистісно-професійні ресурси та в певних умовах стає джерелом психологічного резерву варіативності мультиформної єдності системи-мережі

«людина-діяльність», зокрема різницево-багатовимірної полісутнісної автопоетичної цілісності «особистість трансфесіонала» (психосінергетичної, альфологічної і теопрактичної) (автор концепту Н.В.Кривцова), яка здатна до самоорганізації, самодетермінації, співпраці і ко-еволюції з Всесвітом на різних рівнях: природньому, соціальному, культурному та при організації власного життя в цілому [2,3,4].

До того ж наші дослідження сутнісних сил особистості дослідника наукової інформації, яка схильна до свідомої продуктивної інноваційно-дослідницької діяльності і трансфесіоналізму, дозволяє стверджувати, що коли мова йде про «створення причин» як кумулятивно-дисипативний процес, що має власну логіку і результат, важлива роль належить узгодженості біопсихосоціальних вимірів системи-мережі «людина-світ-діяльність», з одного боку, а з іншого – коли йдеться про кількісно-якісну специфіку раціонально-ірраціональних форм автопоезису і авто-еко-організації освіченої людини як різницево-багатовимірної полісутнісної автопоетичної цілісності, актуальним стає питання якості мультиформного об'єднання з Всесвітом (автор концепту Н.В.Кривцова) на різних рівнях (природньому, соціальному, культурному та при організації власного життя в цілому), які відкривають можливості самореалізації інноваційного потенціалу, соціально-психологічного зростання, самоменеджменту та суб'єктного самовизначення освіченої людини в професійній сфері, що в певних умовах стають джерелом її самоактуалізації (перехід потенційного в дійсність, зокрема шлях від потенційної потенційності до адекватної потенційності), суб'єктного самовизначення особистості дослідника інформаційних ресурсів (встановлення межі «Я-не Я»), самотрансценденції (вихід «сильного Я» за межі, в тому числі певних функцій, когнітивних стратегій, ціннісних орієнтацій тощо) та самогармонізації створювальних сил, в тому числі і знання, яке виникає у потоковому стані, поступово усвідомлюється, збагачуючі створювальні сили обізнаної людини [1,2,3,4].

Тому, якщо увагу необхідно зосередити на дослідженні факторів і механізму «виникнення причин» досліджуваного феномену, для підкреслювання активної ролі людини у створенні створювальних сил підчас випробувань в мінливих умовах творчого самозмінювання, самоактуалізації і самогармонізації особистості трансфесіонала, яка самоздійснюється, нами вирішено в концепті «створюючи сили» (від рос. «создавая силы») використання дієприслівника «forge», що розглядається як вплив або міра впливу, що змінює рух та означає також силу законів, норм або систем, що існують і використовуються людиною як інструмент і особистісно-професійний потенціал зміцнення власної створювальності. Йдеться про джерело створюючих і створювальних сил створення умов самореалізації власної місії та призначення в певній сфері людської життєдіяльності як різницево-багатовимірної полісутнісної автопоетичної цілісності (автор концепту Н.В.Кривцова) зі збереженням власної унікальності і продуктивності автентичного життя особистості дослідника інформаційних ресурсів на різних рівнях співтворчості і ко-еволюції з Всесвітом.

Мова також йде про структурно-функціональну узгодженість кумулятивне-дисипативних процесів створення системи-мережі «людина-діяльність», в тому числі про системну, циклічну, цільову та ціннісно-сміслові детермінанти самостворення особистості дослідника інформаційних ресурсів, про активізацію композитної функції сизигії і інтегральної функції її потенційної сфери, про композиційну специфіку особистісно-професійного потенціалу, що об'єднує її базові екзистенції, інноваційний потенціал, ресурси самоактуалізації, синергії, суб'єктного самовизначення, самоменеджменту, соціально-психологічного зростання, авто-еко-організації і самотрансценденції, що в певних умовах стає джерелом психологічного резерву варіативності самореалізації в обраній сфері людської життєдіяльності, а також про «стрибки» особистісно-професійного потенціалу і «ковзаючий» характер і специфіку впливів типів/рівнів режимів-атракторів самогармонізації

створюючих і створювальних сил самоздійснення особистості трансфесіонала на різних рівнях мультиформної єдності з Всесвітом [2,3,4].

Дане повідомлення, безумовно, не вичерпує всіх питань створювальності людини і людиною. Ми лише пропонуємо новий напрямок наукового дискурсу з проблем створювальності в контексті утворення освіченою людиною сил самоздійснення, зокрема створюючи створючі сили створювального знання дослідника наукової інформації (потенційних або актуалізованих) в мінливих умовах інформаційного хаосу. Перспективними вважаємо дослідження сутнісних сил людської природи різних вимірів як біопсихосоціальних детермінант самостворення обізнаної людини, яка здатна перетворити отриману інформацію підчас навчання на особистісно-професійні ресурси та резерви варіативності самоздійснення в обраній сфері людської життєяльності, є щасливою і готова зміцнювати здоров'я, збагачуючи себе і людство в цілому. В більш широкому сенсі можна порушувати питання про науково-освітні теопрактики здоров'я і щастя, що дають змогу не тільки уникати непорозуміння, запобігати конфліктів, а і доповнюючи так званих «жорстких навичок» («hard skills») «гнучкими навичками» («soft skills») розвинути особистісні здібності, перетворити навчання на процес творчості і співтворчості [1, с. 35].

Актуальним, на наш погляд, стає створення моделей і методів прогнозування і підвищення готовності до самогармонізації створювальних сил самоздійснення особистості трансфесіонала шляхом впровадження в начальний процес людинозберігаючих ресурсозбагачуючих освітніх технологій, які дають можливість трансформувати інформаційні ресурси в ресурси самореалізації особистості дослідника наукової інформації і націлені перш за все на підвищення якості життя освіченої людини завдяки особистісно-професійного самовдосконалення протягом життя, взагалі – наповнюючи людиностворювальними смислами соціокультурний контекст людської життєдіяльності в цілому, що надає сили вийти за межі суто професійної освіти підчас випробувань і глобалізації криз народження нової культури нового

суспільства та реформування освіти в умовах пандемії, зокрема вищої медичної.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Доннікова І.А., Кривцова Н.В. Створювальне знання в мультидисциплінарному освітньому контексті. Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. Випуск 26. 2019. С. 32-39.- DOI <https://doi.org/10.30970/2307-1664.2019.26.4>
2. Кривцова Н.В. Психологічні особливості потенціалу самореалізації особистості: дис. канд. психол. наук: 19.00.01. Одеса, 2018, 296 с.
3. Кривцова Н.В. Шлях до гармонії життя: теорія і практика самореалізації: монографія. Харків: Факт, 2019, 404 с.
4. Створювальна сила знання: монографія. Книга перша / авт. кол.; відп. ред.: І. А. Доннікова, Н. В. Кривцова. Одеса: Фенікс, 2020. 250 с.
5. Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus / Cambridge University Press // URL: <https://dictionary.cambridge.org>
6. Кембриджский англо-русский словарь / Cambridge University Press - URL: <https://dictionary.cambridge.org>
7. Origin and meaning of force by Online Etymology Dictionary. URL: <https://www.etymonline.com/word/force>